

Biết Bao Giờ Trở Lại

Trịnh Vũ Điệp

Thoạt nghe đề tài này quý bạn đọc có thể nghĩ rằng bài viết nhắm gợi lại những kỷ niệm tốt đẹp hay huy hoàng của một thời đã qua. Thế nhưng, nội dung của bài viết lại đề cập đến một chuyện tuy khô khan nhưng lại được hầu như mọi người cả trong và ngoài nước và dư luận quốc tế chú ý: vấn đề hòa hợp hòa giải dân tộc, đặc biệt là vào thời điểm 50 năm sau biến cố tháng Tư, 1975.

Cuộc chiến tranh Nam Bắc (1955-1975) dù được gán cho nhiều tên, nhưng thực chất là một cuộc nội chiến, đúng như nhạc sĩ Trịnh Công Sơn đã gọi “20 năm nội chiến từng ngày”. Cuộc chiến đã để lại một đất nước hoang tàn và hận thù chất ngất, khó nguôi, giữa người thua và kẻ thắng, dù nửa thế kỷ đã trôi qua. Dẫu sao, người Việt Nam vì cùng chung nòi giống, cùng chia sẻ cuộc sống đói no trên mảnh đất hình chữ S, cùng buồn vui theo mệnh nước nổi trôi, có ai mà không ước mong được sống trong một đất nước hòa bình, ổn định, người người thương yêu, đùm bọc nhau. Cho nên vấn đề hòa hợp, hòa giải dân tộc (sau chiến tranh) là điều tất yếu, là mối quan tâm và là bổn phận chung của tất cả chúng ta.

Ngay sau 30/4 người dân Việt Nam, hẳn là có người vui, kẻ buồn, nhưng dường như ai cũng thờ phào, tâm lý chung là “hòa bình rồi, không còn cảnh chết chóc. Mọi người rồi cũng ổn thôi”. TBT Võ văn Kiệt có nói: “Sau 30/4 nếu có 1 triệu người vui thì cũng có 1 triệu người buồn”. Đã đành, vết thương chiến tranh cần phải có thời gian để chữa lành. Nhưng, do đâu mà tới nay - sau cả nửa thế kỷ, chuyện đoàn kết dân tộc vẫn còn là giấc mơ, chưa thực hiện được? Khó khăn, trở ngại Vô số! Đã có nhiều buổi hội luận, phỏng vấn trên truyền hình trong nước và thế giới (VOA, RFI, STBN, CBS...), những ý kiến và đề nghị trên mạng, facebook, báo chí... tranh luận về vấn đề hòa hợp hòa giải. Người ta đã phân tích và viện dẫn ra rất nhiều nguyên nhân gây trở ngại cho tiến trình này.

Vì giới hạn của bài báo, chỉ xin tạm kể vài nguyên nhân chính:

1. Thiếu chân thật: Người chủ động “hòa hợp hòa giải” phải là bên thắng cuộc, tức nhà cầm quyền. Tháng 10, 1975 Nhà nước CSVN ra thông cáo “Do chính sách khoan hồng của Đảng và Nhà nước các quân nhân, công chức VNCH thuộc diện cải tạo sẽ phải trình diện để học tập một thời gian ngắn rồi cho về.” Vì chưa có kinh nghiệm cộng sản, hơn 300,000 người thuộc chế độ cũ đã vô tù và bị quản chế từ **3 đến 15 năm** và **hàng trăm ngàn người tù đã chết** vì bệnh, đói hoặc bị giết vì chống đối trong các “trại cải tạo” này. TT Nguyễn Văn Thiệu đã có một câu nói để đời “*Đừng tin những gì cộng sản nói. Hãy nhìn những gì cộng sản làm*”. Nói một đằng làm một nẻo là bản chất của người cộng sản, đặc biệt là giới lãnh đạo.

2. Thiếu tình người: Vì chủ trương “bạo lực cách mạng” và “cứu cánh biện minh cho phương tiện”, nói khác đi nếu mục đích tốt thì làm cách nào (dù ác độc) cũng chấp nhận được. Tiêu chuẩn đạo đức cách mạng là “Trung với Đảng” và câu khẩu hiệu là “Đảng còn, ta còn”. Ở Việt Nam muốn chê bai chính phủ hay nói xấu lãnh đạo còn có thể dung thứ, nhưng động đến đảng là CHẾT. **Bản chất cộng sản là tàn bạo.** Dẫn chứng: Cải cách ruộng đất 1954; Vụ Nhân văn giai phẩm 1957; Tết Mậu Thân 1968; mùa hè đỏ lửa 1972; tù cải tạo/kinh tế mới 1975; đánh tư sản 1985 ... Đảng CS chủ trương “bạo lực cách mạng”, đề cao chính sách “phân biệt đối xử” dựa vào lý lịch 3 đời để qui định bạn, thù. **Theo cộng sống; chống cộng chết.** Còn chi tình người!

3. Thiếu bộ luật hòa giải: Bản văn dùng làm cơ sở cho việc hòa hợp hòa giải dân tộc là Nghị Quyết 36-NQ/TW của Bộ Chính trị. Tuy nói là hòa giải hòa hợp dân tộc nhưng **thực chất là hòa giải giữa đảng CSVN và người Việt ở nước ngoài.** Hiện nay, đại đa số người Việt ở trong nước, mệt mỏi vì chiến tranh kéo dài trong nhiều năm, nay cái mà họ cần là một cuộc sống đầy đủ tiện nghi, no đủ và yên vui. Họ sẵn sàng đánh đổi mọi thứ, kể cả quyền tự do, để được sống bình an. Dân trong nước đã bị Đảng bỏ vào gọng an ninh, nên hết đường cựa quậy. Nghị Quyết 36 chỉ đề nghị những giải pháp giới hạn cho những mục tiêu mà Đảng và nhà nước cộng sản muốn nhắm vào khối người Việt hải ngoại. Đó là kêu gọi xóa bỏ hận thù và kêu gọi tình tự dân tộc, hướng về quê hương cũ để xây dựng đất nước. Nhưng vì không có hẳn một bộ luật hòa giải, nên chỉ có những quyết định tùy thời, để giải quyết những trở ngại hay khó khăn vấp phải. Những nguyên nhân cản trở tiến trình hòa giải nêu trên không sai, nhưng nguyên nhân cốt lõi nằm ở chỗ: Đảng cộng sản, (không phải nhân dân) là chủ đất nước nắm độc quyền lãnh đạo. Hiến pháp CHXHCN Việt Nam năm 1993 đã nói rõ tại điều 4: “*Đảng Cộng sản Việt Nam ... lấy chủ nghĩa Mác - Lê nin và tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng, là lực lượng lãnh đạo Nhà nước và xã hội*”. Hiến pháp tuy có đề cập tới tam quyền phân lập: lập pháp, hành pháp và tư pháp, nhưng trên hết là đảng CSVN nắm quyền điều khiển và kiểm soát cả 3 cơ chế này. Trên lý thuyết chỉ có nhân dân là có quyền kiểm soát Đảng. Nhưng nhân dân kiểm soát Đảng bằng cách nào

đây? Chỉ cần lễ phép góp ý (mà không đúng ý Đảng) thì chuyện gì xảy ra ai cũng biết cả rồi. Thử hỏi yêu quê hương, đất nước mà không yêu xã hội chủ nghĩa và muốn nói lên điều đó thì có gặp rắc rối không? Đã có những người bị trừ dập vì chuyện đó, như Trung tướng Trần Độ, như nhà văn Dương Thu Hương, Trần Khải Thanh Thủy, Mẹ Nấm, Trần Huỳnh Duy Thức, Phạm Hồng Sơn, Phạm Đoan Trang, Huy Đức Trương Huy San và hàng trăm tù nhân chính trị chỉ vì có quan điểm khác với nhà nước. Gần đây hơn, Giáo sư Ngô Bảo Châu, nhà toán học lừng danh thế giới, từng đạt Huy chương Fields năm 2010 và hai lần đoạt huy chương vàng Olympic Toán học Quốc tế: Úc (1988) và Đức (1989). Ông là Giáo sư khoa Toán, Đại học Chicago (Hoa Kỳ) và là giám đốc khoa học của Viện Nghiên cứu Cao cấp về Toán (Vietnam Institute for Advanced Study in Mathematics) và được Chính phủ Việt Nam ưu đãi, tặng một căn hộ công vụ trị giá 12 tỷ VNĐ. Nhưng khi ông thẳng thắn góp ý dù chừng mực, Đảng và Chính phủ VN, qua mạng lưới truyền thông lè phải, đồng loạt lên án ông là kẻ *“phát ngôn sốc, nguy dân chủ và phản bội dân tộc”*.

Dưới đây là một số sai phạm (?) của ông được phổ biến rộng rãi: Năm 2009, GS Ngô Bảo Châu đã gửi kiến nghị về dự án Bauxit ở Tây Nguyên cảnh báo chính sách thực dân mới của Trung Quốc về khai thác khoáng sản trên toàn cầu và đặc biệt là tại Tây Nguyên và phản đối việc Chính phủ giải thể “Viện nghiên cứu Phát triển” do Ts khoa học Hoàng Tụy và Trần Quang A thành lập, là bất hợp lý. Ông cho rằng: *“Một xã hội mà không biết lắng nghe các ý kiến phản biện là một chuyện tương đối dở”*. Đầu năm 2015, GS Ngô Bảo Châu nhận xét về giáo dục: *“trong năm qua, điều hơi tiếc là trọng tâm cải cách giáo dục đáng ra giáo dục đại học là khâu yếu nhất lại không ai đã động gì. Rõ ràng đây mấu chốt cần giải quyết vì giáo dục đại học quyết định sự phát triển đất nước trong đào tạo nhân lực cho xã hội”*. Ngày 19/5/2016, kỷ niệm sinh nhật lần 126 của Hồ Chí Minh, Ngô Bảo Châu viết trên Facebook cá nhân của ông: *“Có quý mến ai thì mong họ thoát khỏi vòng luân hồi, đừng bắt họ sống mãi trong sự nghiệp của chúng ta”*. Tuy thẳng thắn đóng góp ý kiến chừng mực như thế, ông vẫn bị ghép vào thành phần chống đối chính sách của Đảng và Chính phủ. Thử hỏi dân “đen” còn ai dám công khai lên tiếng!

5. Ngày 30/4 năm nay, Tổng Bí thư Tô Lâm đã có bài viết

“Nước Việt Nam là một, dân tộc Việt Nam là một. Mọi người Việt Nam, dù ở trong nước hay ngoài nước, dù từng đứng ở phía nào của lịch sử, đều cùng mang một cội nguồn, một ngôn ngữ, một tình yêu dành cho quê hương, đất nước... Không có lý do gì để những người Việt Nam cùng chung huyết thống, cùng mẹ Âu Cơ lại mang mãi trong lòng mối hận thù chia rẽ và ngăn cách”.

Nghe mà mát cả lòng! Ông nói nghe rất hay, nhưng ông có thực lòng muốn hòa giải với người dân Việt có quá khứ hay chính kiến khác biệt với lãnh đạo không? Giả sử ông thật tâm, nhưng liệu ông có vượt qua được sự chống đối của tập đoàn độc tài, tham nhũng, cửa quyền với não trạng thà mất nước còn hơn mất đảng không? Bọn họ và ngay cả ông Tô Lâm có muốn thay đổi thể chế đảng độc quyền lãnh đạo; dám từ bỏ những đặc quyền, đặc lợi mà bản thân và gia đình họ đang có không? Tờ báo The Economist mới đây đã có bài nhận định như sau:

Tổng Bí thư Tô Lâm đang muốn đưa Việt Nam vào một “kỷ nguyên mới”. Tuy nhiên, các giải pháp của ông chỉ là cải cách hành chính, kinh tế qua việc tinh giản bộ máy nhà nước bằng cách gom 63 tỉnh thành xuống còn 34 và đề cao phát triển khu vực kinh tế tư nhân. Ông không nhắc gì đến cải cách chính trị.

Tờ báo Anh này gọi tuyên bố về những kỳ vọng của ông Tô Lâm là “hào nhoáng” bao gồm chủ trương tăng gấp bốn lần ngân sách dành cho khoa học và công nghệ, và mục tiêu đạt doanh thu 100 tỷ USD mỗi năm từ ngành bán dẫn vào năm 2050. Nhận định của The Economist về nguy cơ ông Tô Lâm sẽ tập trung quyền lực nhằm cải tổ hệ thống chính trị - giống như Tổng Bí thư, Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình - trong quá trình đó ông sẽ *“duy trì một văn hóa sợ hãi và phục tùng, điều này làm xói mòn các nỗ lực cải cách của ông.”* 46 Tờ báo bị cấm bán! Khi đọc bài viết *“Phát triển kinh tế tư nhân – Đòn bẩy cho một Việt Nam thịnh vượng”* nhiều người cho rằng ông Lâm đang âm thầm làm một cuộc cách mạng màu cát bỏ khúc ruột dư “Xã Hội Chủ Nghĩa” trong cái danh xưng “Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam” để thành danh xưng mới là Cộng Hòa Nhân Dân Việt Nam (The People’s Republic of Vietnam). Đừng quên! đã có lúc Đảng CS đổi tên thành Đảng Lao Động. **Chỉ là bình mới rượu cũ.**

Gần đây lại có thêm tin đồn: người không thuộc đảng viên cs có thể làm Bộ Trưởng trong chính phủ đổi mới. Coi chừng mật ngọt chết ruồi! Muốn biết chuyện gì xảy ra khi tay đã nhúng chàm thì hãy coi gương Nguyễn Mạnh Tường, cả đời theo đảng, cuối đời chỉ vì phê bình cải cách ruộng đất và góp ý xây dựng nhà nước pháp quyền, đã bị đảng trừ dập và chết trong cảnh khốn cùng! Chúng ta nên bình tĩnh để đợi coi TBT Tô Lâm và Đảng CSVN có thực tâm đổi mới để hòa giải hòa hợp dân tộc không? Ngay lúc này mỗi người trong chúng ta hãy tự đổi mới để làm người tử tế, chân thật và tốt bụng. Một dân tộc mà mọi người đều tử tế thì không cần hòa giải hay hòa hợp chi cả. Nói chi cũng bằng thừa! Biết bao giờ trở lại, cái thời vàng son của Việt Nam Cộng Hòa, dân chủ, tự do và nhân bản!

Trịnh Vũ Điệp (Tháng 6, 2025)